

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kevytautoja koskevien lakien kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kevytautoja koskevien lakien kumoamisesta (HE 128/2020 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- yksikön johtaja Sini Wirén, liikenne- ja viestintäministeriö (etäkuuleminen)
- erityisasiantuntija Mari Starck, liikenne- ja viestintäministeriö (etäkuuleminen)
- erityisasiantuntija Elisa Vornanen, liikenne- ja viestintäministeriö (etäkuuleminen)

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenne- ja viestintävirasto
- Autoalan Keskusliitto ry
- Autoliitto ry
- Autotuoajat ja -teollisuus ry
- Liikenneturva
- Pyöräliitto
- Teknisen Kaupan Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi kevytautoja koskeva lainsäädäntö, joka tulee voimaan 1.11.2020.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1.11.2020.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että kevytautolainsäädäntö ei ole yhteensopiva EU-säätelyn ja erityisesti ajokorttidirektiivin (2006/126/EY) kanssa. Komission kanssa käydyistä monivaiheisista neuvotte-
luista huolimatta ei ole löytynyt mahdollisuutta kevytautolainsäädännön kansalliselle voimaan

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2020 vp

saattamiselle. Hallituksen esityksen mukaan ainoa laillinen tapa saada kevytautojen kaltainen liikkumisväline nuorten käyttöön on vaikuttaa tulevaan ajokorttidirektiivin uudistustyöhön. Tämän vuoksi valiokunta pitää kevytautolakien kumoamista välttämättömänä.

Valiokunta kiinnittää tyytyväisyydellä huomiota siihen, että aktiivinen yhteydenpito ja vaikuttamistyö komission suuntaan ajokorttidirektiivin uudistamistyössä on hallituksen esityksen mukaan jo alkanut ja tulee jatkumaan ajokorttidirektiivin uudistamisprosessin aikana. Valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä, että Suomi pyrkii kaikin keinoin vaikuttamaan ajokorttidirektiivin uudistamistyöhön siten, että kevytauton kaltainen ajoneuvo voidaan saada käyttöön nuorille heidän liikenneturvallisuuttaan parantamaan.

Valiokunta korostaa liikenneturvallisuusnäkökohtia kevytauton kaltaista ajoneuvoa ja tarvittavaa sääntelyä suunniteltaessa. Nuorten kuljettajien osalta on monta näkökohtaa, jotka on otettava huomioon. Heidän reaktiokykynsä ja liikenteen hallintansa ei lääketieteellisten tutkimusten mukaan ole samalla tasolla 18-vuotiaiden kanssa. Toisaalta kevytauto on nuorille kuljettajille turvallisempi vaihtoehto kuin nyt laajalti käytössä olevat mönkijät tai mopootot. Samalla tulee kuitenkin ottaa huomioon myös ajoneuvojen turvallisuusvaikutukset muuhun liikenteeseen. Valiokunta katsoo, että tulee tarkoin harkita, mitä erityisiä näkökohtia on otettava huomioon samalla, kun seurataan kehitystä muissa Euroopan maissa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 128/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2020 vp

Helsingissä 1.10.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Matias Marttinen kok
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Kari Tolvanen kok
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Raimo Piirainen sd
varajäsen Jari Ronkainen ps
varajäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2020 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Eduskunta hyväksyi 18.12.2018 kevytautoja koskevat lait ajoneuvolain muuttamisesta (130/2019), ajokorttilain muuttamisesta (131/2019), tieliikennelain muuttamisesta (132/2019), ajoneuvoverolain 4 §:n muuttamisesta (133/2019), autoverolain 1 §:n muuttamisesta (134/2019), polttoainemaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (135/2019), arvonlisäverolain 114 §:n muuttamisesta (136/2019) ja rikoslain 23 luvun 12 §:n muuttamisesta (137/2019). Tasavallan presidentti vahvisti lait 18.1.2019 ja määräsi ne tuleviksi voimaan 1.11.2019.

Asiaan liittyvien asetusten ja määräysten valmistelun yhteydessä kävi kuitenkin ilmi, että ehdotuksen suhteessa EU:n lainsäädäntöön on sellaisia ongelmia, että asiaan liittyvien lakien voimaantuloa olisi lykättävä, kunnes ehdotukseen liittyvät ongelmat voitaisiin ratkaista. Lakien voimaantuloon liittyvä hallituksen esitys (HE 21/2019 vp) annettiin eduskunnalle. Esityksessä ehdotettiin voimaantulon siirtämistä vuodella. Eduskunta hyväksyi voimaantulon siirtämisen 16.10.2019. Liikenne- ja viestintävaliokunta piti omassa mietinnössään välttämättömänä, että liikenne- ja viestintäministeriö ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimiin ratkaisujen löytämiseksi. Tasavallan presidentti vahvisti lait 25.10.2019.

Tuloksettomien neuvottelujen jälkeen komission päätöksessä 26.8.2020 todetaan, että Suomen kevytautolainsäädäntö on komission näkökulmasta EU-lainsäädännön vastaista eikä komissio tule antamaan Suomelle poikkeusta ajokorttidirektiivin soveltamisalasta. Vastauksessaan komissio ilmoitti, että se on aikeissa uudistaa ajokorttidirektiiviä lähivuosina ja sen uudistamistyön yhteydessä kysymystä ikärajan alentamisesta tullaan tarkastelemaan uudelleen ottaen huomioon myös harvaanasuttujen alueiden erityistarpeet.

Me allekirjoittaneet katsomme, että edellä mainittu, eduskunnan 18.12.2018 hyväksymä kevytautoja koskeva lainsäädäntö on tultava voimaan 1.11.2020 ja uuteen tieliikennelakiin (729/2018) on lisättävä vastaavat säännökset. Se on välttämätöntä ennen kaikkea nuorten liikenneturvallisuuden merkittäväksi parantamiseksi. Kevytautojen turvatekniikka on huomattavasti kehittyneempää kuin esimerkiksi nuorten suosimissa mopoautoissa ja mönkijöissä. Hallituksen tulee aktiivisesti ja viipymättä jatkaa neuvotteluja komission kanssa etenkin ajokorttidirektiivin uudistamisesta, koska komissio itsekin ilmoittaa halunsa ja tarpeensa direktiivin uudistamiseksi. Tällöin ristiriita Suomen ja EU-lainsäädännön välillä poistuu.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että hallituksen esitys laiksi kevytautoja koskevien lakien kumoamisesta (HE 128/2020 vp) hylätään.

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2020 vp
Vastalause

Helsingissä 1.10.2020

Kari Tolvanen kok
Janne Heikkinen kok
Matias Marttinen kok
Sheikki Laakso ps
Jari Ronkainen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps